

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 96

číslo: 18

1. května 2016

Cena: 8 Kč

Evropa po Masarykovi - stará či nová?

• Každoročně se scházíme na půdě českého parlamentu, spříznění úctou k prezidentu Masarykovi a jeho náboženské výzvě. Masarykův křesťanský hodnotový systém je nám blízký. Jeho politické rozhodování „teď a nyní“ s Ježíšovým dvojpříkazáním lásky nás oslovuje v současných evropských souvislostech.

Pokusíme se z jeho myšlenkového dědictví objasnit českou pozici v přítomné evropské situaci. Opíráme se o memorandum „Nová Evropa“, rozepsané r. 1917 v revolučním Petrohradě a vytisknuté jako rukopis ve Washingtonu 1918.

• Klíčový evropský vztah mezi poraženým Německem a vítěznou Francií nalezl po druhé světové válce perspektivní řešení založením Montánní unie (1952). Tím se otevřela

cesta k pozvolnému vytváření Evropského společenství (1965-1992) a následně Evropské unie. Důvody vzniku a změn jsou hospodářské, bezpečnostní, civilizační a kulturní. Na rozdíl od času po I. světové válce trvá americký vliv a zájem na evropské situaci. To souviselo se železnou oponou Západ – Východ. Po jejím pádu v roce 1989 se politické poměry v Evropě i světové situace změnily.

• Od 60. let minulého století trvajícím procesem, který americký filozof Francis Fukuyama nazývá „velký rozvrat“, se naše evropská civilizace pozvolna oslabuje. Současnou migraci se její éra chýlí ke konci. Zároveň se v lůně naší odcházející civilizace formují oživující síly.

Pokračování na str. 3

To je konec, pro mne však začátek života...

Letos v únoru uplynulo 110 let od narození významného německého protestantského teologa Dietricha Bonhoeffera; 9. dubna pak 71 let od jeho popravy ve Flossenbürgu.

Dietrich Bonhoeffer se narodil ve Vratislavi v dnešním Polsku 4. února 1906 jako nejmladší syn z osmi dětí. Jeho otec Karl zde působil na univerzitě jako profesor psychiatrie a neurologie a matka Paula, rozená von Hase, zůstávala v domácnosti. Po nějaké době se celá rodina Bonhoefferů přestěhovala do Berlína.

Všestranně výchově nechyběla duchovní služba rodičů dětem, o kterou pečovala zprvu Dietrichova maminka, která prožila mládí ve společenství ochranné Jednoty bratrské. Díky tomu se Bonhoeffer již ve svých 12 letech samostatně modlil a studoval Písmo. Duchovní výchově v rodině sloužila výborně hudba a zpěv a Dietrich v 10 letech nejenže sám s radostí přehrával na klavír Mozartovy sonáty, ale doprovázel také svou maminku při zpěvu žalmů. O tom, jak už na dospívajícího Dietricha hluboce zapůsobila biblická naděje ve vítězství věřících nad smrtí, napsala sestra Sabina: *Rád přemýšlel o smrti. Smrt pro něj nebyla něčím těžkým a cizím...*

V letech 1923 – 1927 studoval teolo-

Pokračování na str. 3

Nymburský Husův sbor jubuluje

V úterý 17. máje 2016 to bude přesně na den osmdesát let, kdy bratr biskup Stanislav Kordule za účasti 28 duchovních a několika tisíců věřících L. P. roku 1936 slavnostně otevřel v městě Nymburce nový sbor Církve československé, sbor nesoucí Husovo jméno a hlásící se tím k jasnému teologickému směru.

Budova Husova sboru byla projektována architektem J. Petříčkem z Chocně na pozemku zakoupeném v roce 1928. Stavba pak byla pořízena za 550 000 Kč architektem J. Šebkem z Nymburka v letech 1935-1936. Stavební plány nebyly realizovány v plném rozsahu, budova byla dostavěna bez kněžiště a postranních křidel s byty a úřadovny. Tento handicap byl částečně kompenzován až po 2. světové válce koupí vilky, vystavěné koncem 19. století, v přilehlé ulici B. Smetany.

Sbor byl postaven kvalitně a dlouhá desetiletí tak mohl vydržet nedostatek financí náboženské obce. Nicméně po půl století bylo nevyhnutelné začít s většími opravami, takže sbor prošel během posledních 25 let postupnou celkovou rekonstrukcí, kterou zahájila rada starších pod vedením br. faráře V. Kordy: nejprve byla položena nová střecha a následně opraven plášť věže a čelní stěna. Protože se již nedostávalo dalších finančních prostředků, pustil se br. farář Korda spolu s bohoslovcem a budoucím farářem J. Kohoutem a jeho otcem a také archivářem I. Votoupalem ručně do odvlhčení Husova sboru odkopáním základů do

líkové financovaná a instalovaná série obrazů křížové cesty byla při této příležitosti revitalizována vypálením obrazů do dřeva. Ve spolupráci s městem Nymburk bylo instalováno též noční nasvícení budovy. Do budoucna čeká sbor generální rekonstrukce monumentálního vstupního schodiště a suterénu.

Husův sbor slouží tradičně již od svého počátku dodnes nejen k bohoslužbám, pobožnostem, vysluhování svátostí či ekumenickým meditativním tichým hodinkám, ale je již po dvě desetiletí místem výuky hry na varhany varhanního oddělení Základní umělecké školy B. M. Černo-horského, které vede paní I. Kořínková. Několikrát do roka se sbor stává místem konání koncertů žáků, absolventů i učitelů této ZUŠ. Sbor je tak živým místem konání nejen různých hudebních vystoupení (v poslední době např. česko-americká vokální gospelová skupina Let's Go!, Kolínský pěvecký sbor, varhanice Zdeňka Nečesaná ad.), ale i dramatických komponovaných pořadů (T. Fišerová, D. Dobeš, S. Kubín), divadelních představení (např. R. Pachman, Petraslíkovo divadlo ad.), odborných přednášek (prof. Čornej, místostarosta města a historik PhDr. P. Fojtík

ad.), výstav obrazů, plastik, ale i výstav naučných (např. o M. J. Husovi od čachovické ses. farářky J. Balenkové, reprodukce obrazů J. Dědiny od ses. M. Pachmanové). **Na nedělní Hod Boží svatodušní a také na svatodušní pondělí 16. května v 18 hodin, v předvečer 80. výročí slavnostního otevření Husova sboru, církve poděkuje při bohoslužbě Pánu Bohu za jeho dar v podobě tohoto Božího domu.** Po bohoslužbě bude připravena tabule ke společnému stolování. Pokud můžete, přijďte, sestry a bratři, chválit Pána spolu s námi! **At' společně, i spolu s ostatními nymburskými církevními, poprosíme o seslání a rozhojnění darů Ducha v Nymburce i celé naší vlasti! A konečně prosíme, aby každý z nás byl živým kamenem v duchovním chrámu Boží církve.**

Jan Kohout

Ke dni vítězství

... Je myslitelné, že by nacismus a fašismus byl poražen bez vyšší pomoci? Kdo chce tak věřit, at' věří. Já nemohu.

A se mnou jistě mnozí, ba celá naše církev a i mimo církev. Je pravdou, že proti nacismu a fašismu se postavila velká hmotná síla spojenců. Ale nemohu věřit, že by ta hmota, ta hmotná síla zvítězila sama. Což nebyla již často větší síla přemožena menší? V dějinách máme příkladů dosti. Doma i v cizině. Hmotná síla je dobrým, ba nutným nástrojem, prostředkem, ale přece jen prostředkem. Prostředku musí použít a využít síla ducha. I k vítězství hmoty a hmotné síly nad jinou hmotou a silou je potřeba rozumu a vůle, je potřeba mravnosti, morálky, je potřeba nadšení, odvahy, vyspělé síly, vedení a řízení té hmoty a síly. Což kdyby se naši spojenci - osvoboditelé nebyli sjednotili a svorně postavili do boje proti nacismu a fašismu? Nebyli by jeden po druhém podlehlí? Stačí na vysvětlení svorného postupu spojenců proti rasismu a fašismu jen strach a obava ze společného nebezpečí? Mně nestačí, neboť v dějinách opět často vidíme, že ani společné nebezpečí nesjednotilo státy a národy. Či možno říci, že naši spojenci jen náhodou se sjednotili?

Kdo chce věřit v náhodu, v osud, fatum, at' věří, já nemohu. Já věřím s prezidentem Osvoboditelem a ovšem i s Ježíšem v logiku dějin. A logika dějin není nic jiného než víra v prozřetelnost Boží, víra, že ne hmota a hmotná síla vede a řídí a spravuje lidstvo a jeho dějiny, nýbrž moc vyšší, odlišná od světa... nejvyšší mocná myšlenka a nejvyšší mocná vůle, slovem to nebo ten, jehož nazývají věřící Bohem. Duch, jenž je sobě příčinou a důvodem a jenž je příčinou a cílem veškerého tvorstva, tj. svého díla. Jen ten neklamně a jistě může vést k vítězství pravdu a spravedlnost, ovšem vždy skrze lidi jako své nástroje a skrze hmotnou sílu a hmotu jako prostředek. Jen Bůh jako duch, nejvyšší dokonalý duch, může být hradem pevným a skalou pevnou, a jen rozumný Duch může člověka, může lidi těšit voláním: Proč se bojíte, ó malé víry?

A proto jemu, Bohu nejvyšší dokonalému budiž vzdán náš nejvyšší a první dík za to, že žijeme, žijeme zde... A. Spisar, Český zápas 19/1946

Dobu mezi Velikonocemi a Nanebevstoupením jsem odedávna obzvláště miloval. Je v ní rovněž velké napětí. Jakkap mají lidé vydržet napětí pozemského života, nevědí-li nic o napětí mezi nebem a zemí?

Dietrich Bonhoeffer

Duchovní boj

Patrně jste viděli nejedno ztvárnění archanděla Michaela po vítězném boji se satanem v podobě draka, ať již běželo o obraz či sousoší. Spisovatel románu „Mramorový faun“ Nathaniel Hawthorne si všiml něčeho podstatného a vynesl postavou malířky Miriam ve zminěné knize tento hodnotící soud nad jedním takovým obrazem:

„Vezměme toho archanděla, jak sličně vypadá, perutě nepocuchané, meč bez jediného zubu, oděný v oslnivou zbroj a skvostně přiléhavou, blankytně modrou řízu, stříženou podle nejnovější módy ráje! Bezvadný zevnějšek nejlepší nebeské společnosti! S jakou poloopovrživou opatrností klade svou nožku v hezkém sandálu na hlavu poraženého nepřítele!

Ale což takhle vypadá ctnost v pravé chvíli po svém smrtelném zápase se zlem? Ne, ne: já bych byla Guidovi poradila. Celá jedna třetina peří by měla být z peruti archandělových vyrvána, ostatní by měly být celé pocuchané, až by vypadaly skoro jako satanovy! Z jeho meče by měla črčeti krev a snad by měl být v půli od jilce zlomen; jeho krunýř pomačkáán, jeho říza rozervána, jeho prsa krví zbrocena: na čele krvavá jizva, přímo protínající obočí, přísně svraštělé, jak bývá v boji. Nohu by měl mít pevně přitisknutou na odvěké hada, jakoby sama jeho duše závisela na tom, aby cítil, jak se mohutně svíjí, a jako by pochyboval, je-li už zápas docela vybojován a jak dopadne vítězství. A přes všechnu tuto rozlícenost, polnost, nevyšlovnou hrůzu by mělo být v očích Michaelových a kolem jeho úst něco vznešeného, něžného a svatého.“

Boj archanděla Michaela a jeho andělů se satanem a jeho družinou ve Zjevení Janově zpřítomňuje utkání na úrovni nebes, po němž následuje svržení Zlého do pozemské roviny. Zdrucující kritika spisovatele, kterou jsme si přečetli, vyplývá z přesvědčení, že to není jen tak bojovat s tím Zlým, a že ani archanděl to nemá lehké. A co my lidé tady na zemi? Apoštol nás varuje slovy: „Vezměte na sebe plnou Boží zbroj, abyste se mohli v den zlý postavit na odpor, všechno překonat a obstát.“ Ale křesťané nejsou sice oblečeni „podle nejnovější módy ráje“, jak stojí v onom románu, ale jejich duchovní oděv je naprosto nedbalý, protože si myslí, že duchovní boj za jejich spásu vykonal beze zbytku ne-li Michael, tedy Ježíš Kristus svým křížem, a že jim stačí v to uvěřit. Avšak právě Kristův kříž dává sílu k boji proti zlu, proti „mocnostem, silám a všemu, co ovládá tento věk tmy“. Je třeba bojovat za věk světla, i když z něho vyjdeme přinejmenším pocuchaní. M. Matouš

MUDr. Marie Svatošová Víme si rady s duchovními potřebami nemocných?

Z kazatelského plánu

5. neděle po Velikonocích

S plesáním to oznamujte, všude rozlašujte, rozneste to až do končin země: Hospodin vykoupil svůj lid. Aleluja! Izajáš 48,20

První čtení: Skutky 16,9-15

Tužby velikonoční (III):

2. Za naši věrnost Kristu osvobozujícím od hříchu, zla a smrti, modleme se k Hospodinu.

3. Za nebeská obdarování a dokonalé dary milosti Boží, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Nebeský Otče, od tebe pochází vše dobré. Vyslyš naše prosby a dej nám, abychom pod tvým vedením konali, co je správné v tvých očích! Osvi' nás, Bože, svým svatým Duchem, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: Zjevení 21,10,22-22,5

Evangelium: Jan 14,23-29

Verše k obětování: Žalm 67,3-4

Verš k požehnání: Jan 14,26

Modlitba k požehnání:

Nebeský Otče, dej, ať nasyceni tvou milostí z nebeského stolu toužíme po tom, co je v souladu s tvou svatou vůlí! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 21, 51, 66, 86, 117, 313

Křesťané v Japonsku

Pokračování z minulého čísla

Katolická církev začala v Japonsku působit po podepsání smluv se západními mocnostmi v r. 1858; z počátku zde byli čtyři misionáři a brzy byly postaveny kostely v Jokohamě a v Nagasaki, které byly formálně určeny pro západní cizince, protože v té době ještě nebyl oficiálně odvolán zákaz křesťanství platný z období izolace. Misionáři ovšem rozdávali knihy a stýkali se s lidmi, a tak postupně získávali konvertity.

DALŠÍ PRONÁSLEDOVÁNÍ

V roce 1867 se křesťané z Urakami rozhodli, že už nechtějí svou víru skrývat a nadále se formálně hlásit k buddhismu, otevřeně se tedy rozhodli zpřetrhat svazky s buddhistickými kláštery, kde byli registrováni, což bylo ranou pro buddhistický farní systém. Jejich příkladem následovali další křesťané a v té době stále ještě existující vojenská vláda se začala obávat rebelií, a tak rozhodnutí japonských katolíků záhy vyvolalo persekuci. Nová vláda prosazovala zákaz křesťanství ještě důsledněji než její předchůdci. Rozhodla, že všichni křesťané z Urakami budou posláni do vyhnanství, a již v r. 1868 tak bylo posláno 114 nejvýše postavených vesničanů do provincií na severním Honšú. O dva roky později bylo do různých částí Japonska posláno přes 3000 lidí.

V polovině 19. století se Japonsko pod nátlakem západu v čele s USA po téměř 250 letech izolace začalo opět otvírat světu. Cizí zásahy do vnitropolitické situace vyvolaly změny, které posléze vedly až k pádu vojenské vlády a vzniku nového státu vytvořeného podle vzoru západních konstitučních monarchií. Země tak postupně začala přijímat západní zvyky a standardy a stala se otevřenou vůči novým náboženským směrům; do Japonska začali jezdit křesťanští misionáři, kteří tuto zemi považovali za velmi slibnou pro své aktivity. Ovlivňovali především myšlení lidí toužících po moderním západním světě. Počet katolických, pravoslavných i protestantských misionářů během následujících desetiletí rychle rostl – v roce 1899 v Japonsku údajně působili 1333 misionářů, v roce 1931 už jich ale bylo 2374.

KONEC ZÁKAZU KŘESŤANSTVÍ

Zákaz křesťanství byl odvolán r. 1873 a křesťané z oblasti Nagasaki se směli vrátit do svých domovů. Následkem tvrdých podmínek v exilu mnoho křesťanů zemřelo či se zřeklo své víry, ale jiní si víru udrželi, navíc i mnozí z odpadlíků se vyznali ze svého hříchu a k víře se vrátili. V r. 1877 se zformovala skupina žen po vzoru katolických řádů a začala se nazývat „Kongregace kříže v Urakami“; ženy se věnovaly charitě, zakládaly a vedly sirotčince a pečovatelská centra, a tato práce získávala katolické církvi nové přívržence. Od osmdesátých let začaly být za podpory západních misionářů zakládány školy, do nichž chodily chudé vesnické děti. Katolicismus se tak soustředil především na nejhudší vrstvy, mezi nimiž získával pro svůj laskavý individuální přístup řadu stoupenců.

Aktivita v oblasti Nagasaki dávala naději i misionářské práci v dalších oblastech. Během osmdesátých let počet věřících rostl a r. 1891 byla

v Japonsku zavedena episkopální hierarchie. Tokio se stalo arcidiecézí, jmenován byl arcibiskup, Nagasaki, Ósaka a Hakodate diecézemi, do nichž byli jmenováni biskupové, a tak v době, kdy byly v Japonsku zřizovány vládní instituce podle západního vzoru, byla již organizována i katolická církev. Svě místo v Japonsku získaly i řády, které postupně do země přicházely. Od 90. let se církev začala věnovat i budování institucí, které poskytovaly vyšší vzdělání ženám, a skrze tyto vzdělávací instituce získávala konvertity i z vyšších společenských vrstev. Katolická církev tak měla příznivce především v nižších a vyšších vrstvách společnosti, protestantské církve se naopak soustředily na střední třídu. Katolická církev zažila ale také období útlaku v letech 1930-1945, kdy mnozí členové katolického kléru našli azyl v Číně. Po válce se však vrátili a katolická církev se začala dále rozvíjet i za pomoci štědrých darů, které plynuly především od spoluvěřících v USA.

Dita Nymburská

Nad Písmem

VZHŮRU VYZDVIŽEN JEST

Sk 1,1-11, L 24,44-53

Na tuhle událost rád káži možná právě proto, že ji rozum nepochopí: představuji si, jak i Bohem vedení evangelisté po letech jen těžko hledali slova k popsání toho, co prožili nebo o čem slyšeli (Lukáš). Poslední setkání se vzkříšeným Pánem, rozloučení. Čtyřicet dní se jim všelijak dával poznat, byl s nimi, učili se znovu věřit, radovat a teď on musí zase pryč! „Zůstaňte ve městě, dokud nebudete vyzbrojeni mocí z výsosti.“ Ještě krátká procházka k Betánii a požehnání. A pak odchází (nanebevstoupení, je vzat, nesen do nebe, v Kralické bibli „vyzdvižen jest“).

I tahle chvíle je tajemným setkáním. Jako s ženami v zahradě mezi hroby, jako nahoře za zavřenými dveřmi, jako v Emauzích u stolu nebo u ohně na břehu. Jen letmý dotyk, prchavý, neuchopitelný. Je to on, ale zprvu nepoznán. Je tu a hned není. Jíme s ním, dotýkáme se a v mžiku zmizí. Prchavé chvíle radosti navštívení – nad Písmem, při modlitbě, ve sboru u svátosti.

Nanebevzetí – v hlavě mi naskakuje barevný výjev z nějakých barokních obrazů: Kristovo zářící bílé roucho mezi dramatickými bouřkovými mraky, v sloup vyvrácené oči apoštolů. Oblak jim ho zastřel (Skutky 1,9). Ten stejný oblak, který znamená Boží slávu: před Izraelity na poušti i s Mojžíšem na Sinaji, oblak, z kterého mluví Bůh při Ježíšově křtu a před učedníky na hoře Tábor. Zkusme se odpoutat od našich (polidštěných) představ a obrazů, abychom mohli zachytit to hlavní:

zaslíbení dané jim tehdy i nám teď.

1. Vy jste toho všeho svědky. Otvírá nám mysl k porozumění Písmu a dává víru, abychom ji mohli nést a předávat dalším. Víra je dar od Pána, být svědkem je můj vlastní krok. Víím, že to nikdy nebudu umět, nemám na to příručku a nevystačím se svými schopnostmi. Taky toho dost pokazím, Bůh ví. Byl jsem málo věrný, až jsem z toho malověrný. Přesto je ono povolání každému znovu naloženo. I když mě Ježíš dobře zná, k takovým krokům víry mě volá. Bůh dobře zná svou církev (ó běda) a přesto ji posílá do služby. Liturgickou výzvu po přijímání si upravuji: Jásej, Boží církvi, že on zjevuje svou slávu... i nad tebou...

2. Takhle to bude i dále, přestože Ježíš odchází. Stejně to bude i pro dnešní učedníky, ač Krista vidět nemohou. „Čekejte, až se splní Otcovo zaslíbení“ (Sk). A podle evangelia (L) „sesílám na vás, co slíbil můj Otec“. (Ježíš v Otcí spoludárcem svého – Otcova – jejich Ducha. Duch má mnoho jmen i podob. Tajemství trojedinosti.) Tož zatím čekám. Čekal jsem kdysi větší hukot při tom biřmování, duchovní dary jenom slabší průměr, hřivna jen jedna – tak leda k zakopání, nejsi ke mně, Pane, trochu skoupý? Mám čekat? Možná už

nic velkého, ukolébán jsa církevní tradicí a plíživým vyhoříváním.

3. V knize Skutků se ho ještě ptají: „Už v tomto čase chceš obnovit království pro Izrael?“ I my se podobně ptáme. Kdy už přijde probuzení? A bude i v mé církvi nebo jinde? Kdy ten předpovězený konec všech věcí? Kdy Boží lid uvidí ovoce své služby? Odpověď je strohá: není vaše věc znát čas a lhůtu. Čekejte trpělivě. Boží zaslíbení mají svůj vlastní čas. Jako odstavené dítě u své matky... čekej, Izraeli, na Hospodina (Žalm 131)... dokud nebudete vyzbrojeni mocí z výsosti (L 24,49).

4. S velikou radostí se učedníci vracejí. Ještě se nic neděje, nemají důvod se radovat, Pán odešel, nebezpečí trvá. Ale ztrácejí strach a jdou z úkrytu do chrámu chválit Boha. Přichází radost, protože mají víru a přijali zaslíbení.

To se nám to raduje, když žiju v bezpečí, jsem zdravý, mám přátele, dostatek. Vydrží mi radost víry, až bude ouvej?

Ať vaše radost vyvěrá z hlubiny víry a z našeho Spasitele, aby ji nic nemohlo pokazit. Pavel chválí církev v Soluni: „A vy jste jednali jako my i Pán, když jste uprostřed mnohé úsně přijali slovo víry v radosti Ducha svatého.“ František Tichý

*Prosím, Kriste, ved' mě k trpělivosti,
ať nekazím tvoje plány a rozpoznávám ke všemu ten pravý čas.
Probud' mě a udržuj živým v Duchu,
abych nepromarnil čas ke službě a nepohrdnul tvými dary.
Nes mě ve své radosti, když se té mé nedostává,
a uč mě, jak ji předat druhým lidem.*

Evropa ...

Dokončení ze str. 1

Vedou k návratu do přírody a odvolávají se na lidskou přirozenost. Základem je odpovědnost vůči okolí a lidská svoboda. Současná žurnalistika hovoří o rozkladu demokracie. Praktické politické nešvary fungování demokracie oslabují. Tím však není zrušena její základní povaha a stavebnost jako dosud nejdokonalší politické uspořádání. Nejlépe odpovídá společenské povaze lidské přirozenosti v její vztažnosti k sobě samému, k bližnímu, uprostřed společnosti a v přírodě i k Bohu.

• V tom záleží proměnlivá a proměňující se – avšak v základním tvaru pevná povaha funkce demokracie. Masaryk ji vyjádřil filozoficky větou „Ježíš, ne Caesar“ s vysvětlením „toť heslo demokratické Evropy“. Tím ukončil knížku „Nová Evropa“. Heslo, formulované jako indikativ, je imperativem. Shrnuje vývoj od teokracie k demokracii jako vrcholné společenské uspořádání, v němž se může uskutečnit univerzální náboženské určení člověčenstva.

K heslu se TGM vrací závěrem svého politického odkazu, spisu „Světová revoluce“ z roku 1924. Dodává „opakuju – toť smysl našich dějin a demokracie“. Čtenář má „demokracii jako politickou formu lidskosti“ pochopit jako naši národní identitu a státní ideu.

• Masarykovo pojetí demokracie můžeme vyložit antropologicky a dějinně-filozoficky jako politický výraz „společných minimálních zásad morálky“ velkých náboženství a civilizací, o nichž hovoří americký filozof Samuel Huntington.

Demokracie respektuje „univerzální lidskou situaci“, již rozumíme „vztah já a Ty“ v jeho rozvrstveném uskutečnění. To je střed Masarykových politických úvah a jejich výklad v rámci současných filozofických souvislostí.

• Masaryk má vnímavému člověku stále co říci. Je živý svým myšlenkovým dílem na výkladu a prožívání biblických dějin spásy v přítomnosti. **Jeho heslo „Ježíš, ne Caesar,“ toť heslo života, který zde na zemi se začíná a v Bohu své naplnění má.**

Zdeněk Kučera

To je konec...

Pokračování ze str. 1

gii v Berlíně a Tübingenu. Jako teolog, farář a učitel konfirmandů působil i v USA. Po zvolení Adolfa Hitlera za říšského kancléře v roce 1933 se začalo intenzivně organizovat církevní křídlo zvané Němečtí křesťané (Deutsche Christen), které v církevních volbách ke konci července 1933 získalo v evangelických církvích v Německu vedoucí postavení a začalo do života protestantských církví kategoricky prosazovat smutně proslulý árijský paragraf, který požadoval, aby příslušníky Evangelické církve byli pouze lidé „čisté rasy“ a „neáriji z ní byli vyloučeni“ s možností založit si vlastní sbory. Paragraf dále odmítal „zaměstnávání nových židovsko-křesťanských farářů“ v církevní službě; útoky se soustředily jak na Starý zákon jako knihu židů, tak na Pána Ježíše Krista, kterého Němečtí křesťané považovali pouze za „vzplanutí nordického typu“ a za „symbol náboženské a lidské pravdy“, který nelze ztotožňovat s Božím synovstvím, a „hlas lidu“ považovali „za Boží hlas“. Bonhoeffer se jako jeden z mála nekompromisně postavil proti všem požadavkům árijského paragrafu a svůj postoj opíral o slova apoštola Pavla: „Není už rozdíl mezi židem a pohanem, otrokem a svobodným, mužem a ženou. Vy všichni jste jedno v Kristu Ježíši.“ (Ga 3,28)

V roce 1934 se sešel početný synod protestantských církví ve Wuppertal-Barmenu, kde byly schváleny tzv. Barmenské teze, které se staly základem věrouky nově se formující opoziční Vyznávající církve. Nově zalo-

žená opoziční církev zakládala vlastní teologické semináře, protože tehdejší teologické fakulty byly pod silným tlakem Německých křesťanů. Jedním z těchto teologických učilišť byl také Kazatelský seminář ve Finkenwalde v dnešním Polsku, kde Bonhoeffer působil jako ředitel i učitel.

Kazatelský seminář byl na přímý rozkaz gestapa v září 1937 rozpuštěn a Vyznávající církve se ocitla pod stále větším politickým tlakem. Kvůli svému neskrývanému opozičnímu postoji vůči Německým křesťanům a činnosti ve Vyznávající církvi bylo Bonhoefferovi zakázáno veřejně vystupovat, kázat, byla mu odňata docentura. Schylovalo se k útoku na Polsko a Bonhoeffer měl být povolán do vojenské služby, kterou kvůli svému pacifistickému přesvědčení kategoricky odmítal.

Tuto Bonhoefferovu nesnadnou dilematickou situaci pomohli vyřešit Dietrichův švagr Hans von Dohnanyi, tehdejší říšský ministr spravedlnosti, a jeho přítel admirál Canaris a generál Oster, kteří přišli na nápad přičlenit Dietricha ke zpravodajské službě Abwehru. Jeho posláním bylo mimo jiné zajistit pokojný průběh všech změn v křesťanských církvích v případě odstranění Hitlera. Po neúspěšných pokusech odstranit

Můžete si přečíst

Peter Morée - Jiří Piškula:
Nejpoprokovější církevní pracovník
EMAN Benešov 2015

Zdálo by se, že parafrázovaný název kapitoly na str. 195, ukazující na postavení Josefa Lukla Hromádky v očích nomenklaturních šéfů státem řízených církví, signalizuje, že osoba „nejpoprokovějšího církevního činitele“ bude jediným tématem této téměř čtyřsetstránkové publikace. Letmému pohledu podtitul *Protestantské církve a Josef Lukl Hromádka v letech 1945 – 1969* na přebalu knihy může sice uniknout, ale již z úvodního bloku kapitol s názvem *Situace církví po skončení 2. světové války* čtenář pochopí, že nepůjde jen o monografii o Josefu L. Hromádkovi.

Přiznám se, že pro mne byla třetina této odborné, leč přesto čtivé publikace příjemným poučením též o tehdejších dějích v Církvi československé. Vedle dokumentujících publikací Karla Kaplana, jako jsou např.

Stát a církev v Československu 1948 – 1953 nebo *Alexej Čepička Dobová dramata komunistické moci*, si dnes čtenář může užít také pohledu zevnitř samotných církví. Podobné problematice se věnuje např. Jaroslav Hrdlička v publikaci *Patriarcha Dr. Miroslav Novák. Život mezi svastikou a rudou hvězdou*. Zde se autor zabývá intenzivněji vnitřními procesy, souvisejícími s patriarchovým působením v Církvi československé. Všechny jmenované publikace se vyznačují bohatým vyčtením archivních materiálů, jejichž rozsah má na dnešní dobu téměř heroický rozměr.

Při „křtu“ knihy byl hlavním hostem profesor Martin C. Putna. Ve své řeči poukázal na to, že chápe, proč si pozvali na „křest“ právě katolického profesora. Českobratrská církev evangelická se totiž neoficiálně dělí na hromádkovce, antihromádkovce a případně na četné denominace pro a proti hromádkovcům. Smyslem publikace však podle autorů nebylo postavit se na stranu jedné proti druhému. Soustředili se především na faktické podklady o životě a názorech Josefa L. Hromádky. Jistěmu názorovému vyznání se však nelze ubránit nikdy. Na tomto místě mohu autory pochválit. Plastickým představením historického pozadí vztahů církví a jedné z hlavních postav Českobratrské církve evangelické se jim podařilo vyhnout zjednodušení a jednoznačnému výkladu.

Poslední kapitola před závěrem knihy s názvem *Otazník nad dějinnou oprávněností komunismu?* ukazuje Hromádku bilancujícího celoživotní činnost v době okupace republiky „spřátelenými“ armádami Varšavské smlouvy. Hromádkova veřejná vyjádření ke konkrétním dějinným udá-

lostem nezvratila však jeho víru a naději „v demokratický a humánní socialismus“. Před Vánoci roku 1969 Hromádka umírá. Nekrology se zprvu předháněly v pochvalném hodnocení jeho působení v církvi doma i v zahraničí a také na Komenského evangelické bohoslovecké fakultě, kde byl dlouholetým děkanem. Na Západě se ovšem ozvaly i kritické hlasy, poukazující na to, že „*Hromádka tragicky podcenil hypotéku zla, již je zatížen režim, který on chtěl zlidštit a učinit tak, jak o tom často mluvil, přístupným ideálům a myšlenkám Kristova učení*“.

Nezbývá než popřát oběma autorům sílu k dalším badatelským záměrům, které pomohou vybarvit bílá místa církevní historie, a doufat, že si i nadále udrží svoji odvahu neobcházet témata či osobnosti „jako horkou kaši“. Peter Morée působí na katedře církevních dějin Evangelické teologické fakulty UK. Je mj. členem českobratrské komise Cesta církve pro kritické zkoumání dějin církve za komunistického režimu. Jiří Piškula se jako historik věnuje dějinám církve ve 20. století. Publikoval práci o dějinách Církve adventistů sedmého dne. V minulosti působil jako badatel Evangelické teologické fakulty UK, v současnosti pracuje jako archivář.

Zdeněk Horner

Blázen Ruda

Chodil po náměstí s rukama za zády sem a tam, vykračoval si ze široka, hrozně funěl a podmračeně sledoval provoz na silnici i výlohy obchodů. Jeho statná postava se nedala přehlédnout a my, kluci, jsme Rudu považovali za obecního blázna.

O to víc mě překvapilo, že dospělí ho berou vážně. Tenhle chlapík vešel do cukrárny, ukázal jakousi legitimaci a prohlásil: „Kontrola zboží.“ Paní za pultem se mile usmála, na tácek dala věneček, větrník a kus pařížského dortu, Ruda po něm chmát, spokojeně pokýval hlavou a labužnický si pochutnával na darovaném cukroví.

Podobně tomu bylo i jinde. Ruda kontroloval polikliniku a lékaři ho přijímali do ordinace, rozprávěli s ním, posílali ho pro svačiny a dávali mu sprostné. Ruda kontroloval často i kino Sputnik a s legitimací v ruce se dožadoval vstupenky. K našemu úžasu i všeobecné závisti byl vpuštěn zdarma. Jindy šel na radnici a rovnou za předsedou, kterému před zraky usmívajících se úředníků řekl rezolutně: „Tak si sbalte svoje věci, soudruhu, ode dneška jsem předsedou já.“ A ten soudruh prý posadil Rudu za svůj stůl a odešel na oběd. Podobně si vedl ve známé firmě u Batů v Borovině; taky zde mu ředitel předal židli, Ruda si hrál s telefonem, blahovoleně přijal pozvání na prohlídku provozu a teprve cestou po halách při pohledu na fešně obuvnice zapomněl, že je ředitelem, a odešel domů.

Ruda byl hodný a laskavý, nesmělo se na něj ale zapískat. Jako kluci jsme na něj proto hvízdali rádi a bavili jsme se tím, jak se těžkopádný blázen otočil, zlobně zafuněl a rozběhl se za námi. Až později jsem se dozvěděl, že pískání mu připomínalo píšťalku dozorce v koncentráku, kde prožil své dětství. Ruda se narodil za ostnatými dráty, němečtí lékaři ho po narození vykastrovali a dělali na něm v táboře nelidské pokusy. Skutečnost, že byl synovcem Jana Kubiše z Dolních Vilémovic, parašutisty, který provedl atentát na Heydricha, tragicky poznamenala celý jeho život. Úcta Třebíčanu už nemohla vynahradit Rudovi zdraví, ale umožnila mu žít mezi svými sousedy svůj šťastný dětský sen. Pro nás, kteří jsme ho léta potkávali, pak zůstal už navždy mementem hrůzy světové války a neodpuštělných zločinů německého fašismu. Stydím se dodnes za své pískání, ale věřím, že přijmete mou omluvu, vážený pane Rudolfe Kubiši.

Jan Schwarz,
NO Bratislava

Mrtvým

Hrob mezi hroby, kdo jej pozná, čas setřel mrtvým podobu.
Svá svědectví, tak zlá a hrozná, vzali jsme s sebou do hrobu.

Jen tma a někdy větru ševl usednou k hrobu s pokraje,
jen hrstka trávy, hořký plevel tu rozkvétají do máje...

Jaroslav Seifert

(Podle článku Jána Liguše „Dietrich Bonhoeffer a jeho teologie v proměně času“, částí článku převzaty se svolením z časopisu *Život víry* 2016/4, str. 21 /www.zivotviry.cz/)

Zprávy

95 let Vlasty Palisové

V letošním kalendáři Blahoslav nalezne čtenář také text Josefy Šafaříkové *Vzpomínky na rodinu Mrštíkových*, v němž autorka vzpomíná na dívčí léta, kdy pracovala jako služebná v rodině spisovatele Aloise Mrštíka.

Rukopis vzpomínek se spolu s dalším cenným rukopisem, paměti manžela Josefy Šafaříkové, jáhna Aloise Šafaříka (vyšly tiskem pod názvem *Můj docela stručný životopis*) zachoval i díky péči dcery manželů Šafaříkových, Vlasty Palisové ze Zlína. Naši milé sestře, která, po sokolsku svěží na těle i na duchu, oslavila 2. dubna své 95. narozeniny, Boží požehnání vděčně vyprošuje

NO Zlín

Přání z Jaroměře

Dne 6. května se dožívá 90 let sestra em. farářka Jarmila Tomsová z Jaroměře. Působila zejména v náboženských obcích Josefov, Holočlavy, Dvůr Králové nad Labem aj. K tomuto významnému jubileu jí přejeme pevné zdraví, stále dobrou náladu, hodně spokojenosti, radosti a hlavně Boží požehnání s milostí a láskou našeho Pána.

Rada starších NO Jaroměř

Vita Caroli

Výstava Vita Caroli ve výstavním sále Národního technického muzea v Praze představí stavitelské umění

v době velkého stavitelského rozmachu za vlády Karla IV. Prezentována bude řada dobových stavebních prvků a stavitelských postupů. Výstava proběhne od 12. května do začátku příštího roku. red

Jom ha-šoa 2016

Motto: „Je rozdíl mezi pasivním dobrem a aktivním dobrem. To druhé, dle mého názoru, znamená věnovat čas a energii tomu, aby člověk zmírnil bolest a utrpení. Vyžaduje to, aby člověk šel, vyhledal ty, již trpí a jsou v ohrožení; nikoliv pouze žít vzorně pasivním způsobem a nekonat zlo.“

(Nicholas Winton)

Zveme na 11. ročník připomínkové akce Jom ha-šoa, která proběhne 5. května od 14 hodin v 11 městech České republiky. Zapojit do čtení jmen se může kdokoli; letošní ročník má téma Pomoc lidem v nouzi. V Praze se sejdem na náměstí Jiřího z Poděbrad. red

Koncerty u sv. Mikuláše

2. 5. - 20 hodin
Bach, Dvořák, Liszt, Gershwin
From baroque to jazz
Prague Brass Ensemble
Aleš Bárta - varhany

3. 5. - 17 hodin
Händel, Bach, Telemann, Mozart
Michal Hanzal - varhany
František Bílek - trubka

4. 5. - 17 hodin
Bach, Mozart, Dvořák, Widor
Bohumír Rabas - varhany
Jana Jonášová - soprán

4. 5. - 20 hodin
Mozart, Dvořák, Vivaldi, Händel
Vivaldi Orchestra Praga
Václav Návrat - barokní housle
Yvona Škvárová - mezzosoprán

5. 5. - 17 hodin
Händel, Bach, Mozart, Dvořák
ČVUT Mixed Choir Prague
J. Steyer, J. Voběrek - sbormistři
Marie Pochopová - varhany

5. 5. - 20 hodin
Dvořák, Ravel, Mozart, Vivaldi
Radio Symphony Collegium
Marek Zvolánek - trubka

6. 5. - 17 hodin
Bach, Pachelbel, Buxtehude, Franck
František Šťastný - varhany
Miroslav Laštovka - trubka

6. 5. - 20 hodin
Vivaldi, Schubert, Dvořák, Gershwin
Consortium Pragense Orchestra
Štěpánka Heřmánková - soprán
Miroslav Laštovka - trubka

7. 5. - 17 hodin
Caccini, Bach, Vivaldi, Mozart
Zuzana Němečková - varhany
Věra Likérová - soprán

7. 5. - 20 hodin
Schubert, Gounod, Mozart
CANCIONETA PRAGA
International Folk songs in
Original Languages
Lukáš Jindřich - dirigent
Lenka Návrátlová - klavír

8. 5. - 17 hodin
Haydn, Bach, Mozart, Dvořák
Adamus Trio
Jan Adamus - hoboj, anglický roh
Marie Fuxová - housle
Martin Levický - klavír; varhany

8. 5. - 20 hodin
Bach, Dvořák, Mozart, Gershwin
From baroque to jazz
Prague Brass Ensemble
Jan Kalfus - varhany

Z ekumeny

MÍSTO PRO HOSPODINA V BUDOVĚ PARLAMENTU

Dva dny po Vzkříšení byla v budově Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR otevřena ekumenická kaple. V doprovodu zpěvu žalmů vstoupili při slavnostním otevření do kaple společně s židovským překladem Starého zákona vrchní zemský rabín Karol Efraim Sidon a s překladem Bible kralické pražský biskup Církve československé husitské David Tonzar. Zeptali jsme se bratra biskupa na průběh celé slavnosti.

Bratře biskupe, kdo stál za zrodem ekumenické kaple a proč vlastně kaple vznikla?

Několik poslanců a zaměstnanců parlamentu se pravidelně schází k biblickému čtení a ztišení a právě někteří z nich se rozhodli, že by i pro tyto účely mohla v parlamentu vzniknout kaple. Když jsem se tuto zprávu dozvěděl, měl jsem velkou radost a přijal jsem jejich pozvání k slavnostnímu otevření. Vzpomínal jsem a pročetl modlitby našeho prvního patriarchy z počátku zrodu církve:

„Osvět' světlem pravdy své a práva naše zákonodárce. Aby povždy dobro národa, a obzvlášť povznesení utištěných měli na zřeteli, slabým pomáhali, vlivu mocnějších se nepoddávali a zlému moudře se snažili čeliti.“ A říkal jsem si, jak aktuálně pohlížíme na současné zákonodárce. Při setkání s nimi jsem pak vnímal jejich vděčnost, když jsem jim sdělil, že i naše církve se v přímělových obrácích k Bohu prosbou za ty, „kdo nesou odpovědnost za řízení věcí veřejných, správu státu a společnosti“. Ano, i poslanci jsou lidé, i oni si uvědomují, jak na ně často negativně pohlíží většina národa. I je, jako nás, postaví jednou Hospodin před soud a bude hodnotit jejich klady i zápory.

Kdo se na slavnostním otevření kaple kromě vás podílel?

Hlavními řečníky v přízemí Šternberského paláce byli zástupci parlamentu, představitelé církve a autoři projektu. Místopředseda poslanecké sněmovny Jan Bartošek, předseda ERC Daniel Fajfr, kardinál Duka a architekt Josef Pleskot přednesli krátké proslovy a poté jsme se společně s vrchním zemským rabínem odebrali za zpěvu žalmů do nově zhotovené kaple. Karol Sidon přečetl text z Exodu 3,1-10, já poté z Bible kralické z evangelia podle Marka text 12,28-34. Po krátkých přímělových modlitbách poslanců setkání završil promluvou kardinál Duka.

Co si myslíte, že nová kaple do parlamentu přinese?

Kaple, chrám těla, musí být naplněn duchem. Bude-li dostatek lidí, kteří malý bílý prostor osazený jen prostým kulatým stolem na jedné straně nedokončeným a doplněným Kristem na stěně, začnou naplňovat prosbami, přímělvami a modlitbami, může se i celý náš zákonodárny sbor začít proměňovat. Hospodin nakonec stejně rozhodne, co s námi bude. Zda naše dílo bude požehnáno nebo ne! Naším úkolem, v církvi i v národě, je budovat zdravé společenství lidí, kteří se nestydí a nebojí říci svůj vlastní názor. My, pokud s jejich názorem nebudeme souhlasit, neoznačíme takové lidi za hlupáky a nedovzdělance, ale budeme v lásce diskutovat a hledat společně pravdu, cestu za Kristem! Pán nám v tom pomáhej.

Za rozhovor poděkovala redakce.

PRO DĚTI A MLÁDEŽ

JEŽÍŠŮV OCHOD

Nahrad'te symboly písmeny podle následujícího klíče:

◆ = A	✕ = Í	⊙ = R
⊞ = Á	⊙ = J	⊙ = S
⊙ = C	⊙ = K	⊙ = Š
⊙ = D	⊙ = M	⊙ = Ť
⊙ = E	⊙ = N	⊙ = V
⊙ = Ě	⊙ = O	⊙ = Z
⊙ = CH	⊙ = P	

(Řešení z minulého čísla: Lásky)

Jana Krajčříková

Zemřela sestra farářka Jiřina Klásková

Ve víře v zaslíbení Pána Ježíše Krista oznamujeme, že zemřela sestra Jiřina Klásková, která působila v náboženských obcích Čachovice, Liberec, Pardubice, Český Dub, Mimoň, Jablonec nad Nisou, Liberec-jih, Jablonné v Podještědí, Nový Bydžov a Nechanice.

Rozloučili jsme se s ní 22. dubna ve Sboru kněze Ambrože v Hradci Králové. Na zesnulou sestru farářku jsme vzpomněli i 24. dubna ve všech sborech Královéhradecké diecéze.

Exegeticko-dogmatický seminář

Srdečně zveme na další exegeticko-dogmatický seminář. K tematice svatošních svátků promluví prof. Zdeněk Kučera a ThDr. Jiří Lukeš z Husitské teologické fakulty. Seminář se uskuteční ve středu 4. května od 9.30 v budově Ústřední rady v Praze (Wuchterlova 5).

Prosíme o nahlášení účasti na e-mailovou adresu naukového odboru: kristyna.mlynkova@ccsh.cz, nebo telefonicky 720 404 778.

